

Binaa Mimarlık, Burak PEKOĞLU:**“Her Yapı Gibi Çelik Yapı da İyi Bir Orkestra İşi Olmalı”**

Sadece beş yıl olmuş Binaa Mimarlık'ın kuruluşu ama öne çıkan çelik yapıları var. Biz de buradan hareketle dergimizin mimar söyleşileri sayfasında Binaa Mimarlık kurucusu Mimar Burak Pekoğlu ile sohbet edelim istedik. Mimarlık eğitimi için gittiği Amerika'da on yıl boyunca hem eğitim hem de tasarım ofislerinde çalışmalar yapan Burak Pekoğlu, oralarda kazandığı birikimlerle Türkiye'deki tasarım dünyasına yeni bir sistem anlatmaya çalışıyor. Bu sistem çelik yapıların gelişmesi adına da önemli konu başlıkları içeriyor...

Binaa Mimarlık'ın sosyal medya sayfalarına baktığımızda mimari tasarımın ötesinde de anlatımlar görüyoruz. Sohbetimize buradan başlasak, Amerika'da neler yaptınız on yıl süresince ve buraya döndüğünüzde neler yapmak vardı aklınızda?

Burak PEKOĞLU: Lisans ve yüksek lisans için gittim Amerika'ya, on yıl kadar oradaydım, eğitim sonrasında farklı ofislerde çalışarak işin pratik kısmını da görme fırsatım oldu.

Almanya'daydım çok kısa bir süre önce, Bauhaus'un 100. Yıl Kutlamaları vardı, onun yapılarını gördük. Çok güzel sergiler vardı, onları gezdik. Bunu şunun için söylüyorum Bauhaus'un kurucusu Walter Gropius savaştan sonra, 1930'larda Amerika'ya göç ediyor ve orada kendine ait akımı ortaya çıkartıyor. Benim de okuduğum Harvard

Burak Pekoğlu



Üniversitesi'nin kurucusu oluyor, oradaki mimarlık bölümünü kuruyor. Dolayısıyla benim için anlamlı bir seyahat oldu. Hatta Almanya'dayken de her yerde olduğu gibi gözlem yapma imkanım oldu. Gözlem yaparken yapı sektörünün ve mühendisliğin gelişimini ve günlük hayatımıza ne kadar entegre olduğunu görüyoruz.

Niye özellikle mühendisliğin gelişmesine değindiniz, bir mimar olarak?

Burak PEKOĞLU: Birkaç ay önce ilham aldığım bir yer olan Tokyo'daydım. Burası “Bir mimar bu kadar iyi bir mühendis olabilir mi aynı zamanda?” dedirtiyor. Bunu araştırdığımda şöyle bir sonuca gittim; eğitimden başlayan bir süreç var. Orada mimarlar hem mimar hem mühendis olarak yetiştiriliyor. Eskiden bir dönem

bizde de öyleydi. Tasarımı da mühendisliği de işin içine katarak bütün malzemeyi optimum şekilde kullanarak doğru tasarımlar yapıldığını ve hem estetik hem de fonksiyonun bir arada olduğunu görüyorsunuz. Fonksiyonellik ve estetiklik günlük hayata yansıyor ve bunu çok iyi çözmüşler. Hem alt yapı hem üst yapıyı entegre olarak görüyorsunuz. Mümkün olduğunca bir mimarın kabuğundan çıkıp gözlem yapabilmesi, dışardaki örneklerden beslenebilmesi gerekiyor, bu bir birikim oluşturuyor. Benim de on yıllık yurt dışı tecrübemin olması, beş yıl önce Türkiye'ye dönmüş olmam tasarıma farklı bakabilmem açısından fırsat oluşturuyor.

Dayanamayıp ek soru ile araya girdim ama iyi de oldu bu düşüncenizi açmış olduk. Devam edelim, iyi bir donanım ve birikimle döndünüz ve ofisinizi açtınız, neler yapmayı düşündünüz?

Burak PEKOĞLU: Benim için İstanbul'a geri dönmenin bir anlamı vardı. Buraya mesleki anlamda ne getirebilirim diye sordum kendime. Oradaki eğitimimde tasarım mühendisliği daha çok işin içerisindeydi. Tasarım Mühendisliği dersinde projelerdeki problemleri MIT mühendislik öğrencileriyle beraber analiz ediyorduk. Problemler üzerinden tasarımı nasıl daha iyi hale getirebiliriz diye düşünüyorduk. Beş yıl önce Türkiye'ye geldiğimde buradaki çeşitli üniversitelerde proje dersi verme imkanım oldu. Ne yazık ki bizim üniversitelerde ve sektördeki mimarlarda ciddi bir donanım eksikliği var bu konularda. Bir mühendis nasıl çalışılacağı üzerinde yeterince durulmamış. Kişisel olarak bir mühendisle beraber bir problemi çözmek bilinçaltımda bir gelişim yaratmıştı ve bu ofis hayatımda da bir şekilde devam etti. Bu birlikteliği önemsiyorum çünkü tasarım yaparken hayal ediyorsunuz, o hayal belki de sıra dışı bir şey oluyor, bunu yere bastırırken malzeme kullanımından tutun oradaki statik hesaplamalara kadar bunları bir şekilde ölçebilmeniz gerekiyor. O ölçümü yapabilmeniz için de bu konuda tecrübeli bilirkişi ile bir iletişiminizin olması, beraber kararlar alarak tasarımınızı geliştirmeniz lazım. Benim için mesela bir tasarım sürecine ne kadar önce bir mühendis dahil olabilirse o kadar kendimi güvende hissediyorum.

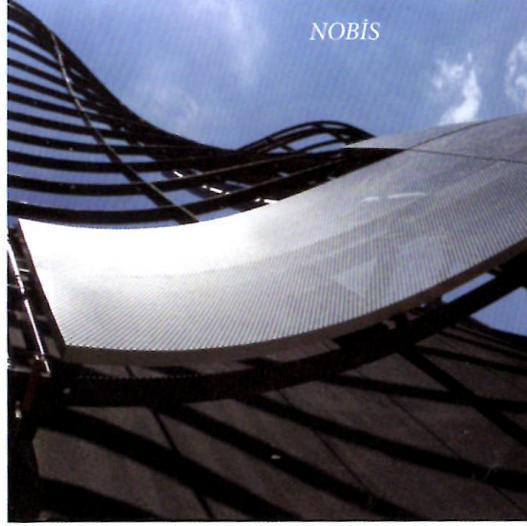
Evet, Binaa'nın kuruluş manifestosunda da bunu tarif etmişsiniz, daha çok disiplinleri bir arada tutmaktan bahsediyorsunuz sanırım...

Burak PEKOĞLU: BINA A'nın kuruluş fikri



şöyle oluştu. Amerika'da aldığım eğitim sonrası çalıştığım ofislerde kazandığım pratikle aklımda bir platform oluştu; "Building Innovation Arts Architecture". Yani farklı bir takım bakış açılarını nasıl bir çatı altında toplayabiliriz. Tasarım, yapı ve artık oradaki sanat da aslında bu işin bir bütünü. Bunun fikrinsel alt yapısı şuydu; benim için sonuç ürün değil de o sonuç ortaya çıkmadan önceki süreç. Bu daha çok merak ettiğim ve önemseydiğim bir konu oldu. Ne yazık ki ülkemizde süreçler geriplanda bırakılıyor, oradaki problemler konuşulmuyor, sanayide de öyle. Bir ürünü cilalayıp pazarlamak, ön plana çıkarmak, kısa vade ticari bakış açısı, hep bu var. Ürünü almaya alıştırmışız. Arkasındaki tasarım, üretim süreci, bunların testleri, estetik ve fonksiyonel karşılaştırması üzerine fazla gitmiyoruz. Daha hızlı bir üretime yönelik anlayış var. Bu da aslında tasarım kültürüyle paralel gidiyor, ülkenin tasarım kültürüne de yansıyor.

Farklı ülkelere baktığımız zaman, örneğin Danimarka, orada bir tasarım kültürü vardır. Her evde bir tasarım sandalye görürsünüz, mimar olmayan insanlar da günlük hayatın içerisindeki tasarımın değerini bilir ve kullanır. Tasarım onların günlük hayatının içerisinde. Bir takım tasarım objelerine merak duyarlar. Dolayısıyla bu bir mutfak tasarımından başlayıp birçok alana kadar gider. Fakat bizdeki tüketici açısından bakıldığında zaman, ürünün fonksiyon ya da estetiğinden ziyade ürünün rantını sorguluyor. Bu konutta da böyle,



herhangi bir üründe de böyle zincirleme gidiyor. Bir kere sorun burada başlıyor ve sonra ne yazık ki bizde bu konu eğitime de yansıyor. İnovasyon ve tecrübe üzerinden eğitim ne yazık ki az. Mesela Amerika'da aldığımız eğitimde devamlı maket atölyesindeydik. Ahşap, metal, cam malzemelerle uğraşırdık ve oluşturduğumuz detayların 1:1 maketlerini yapardık. Hatta bazı okulların programındaki mimarlık eğitiminde bir dönem ev tasarlıyorsunuz ve yazın bu ev seçilen öğrenciler tarafından inşa ediliyordu. Hem tasarımı hem uygulamayı görmüş oluyorsunuz, detayları görmeye eğitimin içinde başlıyorsunuz ama buradaki eğitimde birçok şey soyutta kalıyor. Tasarımın ne kadarını uygulamaya aktarabilirsiniz bunlar tartışmalı kalıyor.

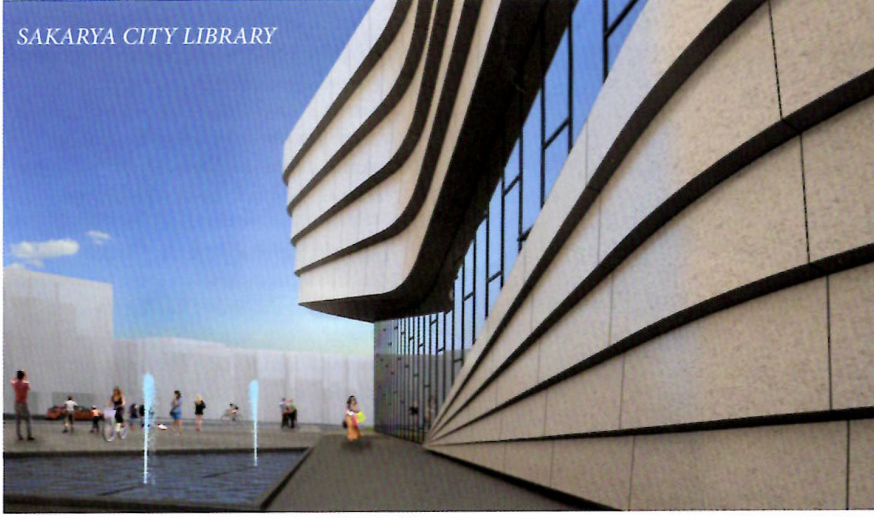
İlk çelik yapılarımızı Amerika'da mı görmüşsünüzdür?

Burak PEKOĞLU: Amerika öncesi seyahatlerimde görmüştüm ama o zamanki bakış açımla eğitim aldıktan sonraki bakışım çok farklı elbette.

Mesela bizim ülkemize gelen birisi mimarlığın betondan yapı tasarlamak olduğunu düşünür, katılır mısınız buna?

Burak PEKOĞLU: Benim için öyle değil tabii ki, ihtiyaca ve ekonomiye göre değişir. Bir anlamda şu gerçek de var, tasarımda yereldeki bir takım gelişmiş endüstrilere de bakıyoruz. Türkiye'yi ele aldığımızda betonarme konusu gelişmiş, çünkü ekonomi bunun üzerine büyümüş. Bu biraz ekonomi ile de paralel. Çelik endüstrisine baktığımızda, çeliğin fiyatının değişken olmasından ziyade benim genel olarak gözlemlediğim, biz çelik tasarlamayı bilmiyoruz. O konuda çok eksikiz. Bir takım yapısal ve çevresel örnekler baktığımızda, çok profesyonel yapılmış köprüler dışında çelik, ahşap tasarımı konularında çok gerilerde kalmışız. Betonarme daha çok ön plana çıkmış. Önemli olan karma yapı olarak bir şeyleri tasarlayabilmektir. İhtiyaca göre çeliği nerede kullanabileceğimiz düşünülmeli. Mesela Japonya'daki örnekler baktığımızda malzeme odaklı bir tasarım geliştiriyorlar, ahşap üzerine çok yoğunlaşmış, hem statiksel, hem estetik, hem de fonksiyonel anlamda. Bir başka projeye baktığımızda ise çelik ve beton üzerine uzmanlaşmış. Çelik de betonarme ile de çok estetik yapılar





geliştirilmiş. 70'lerde yapılmış bir Pompidou Center'ı ele aldığınızda bu işin bir A, B, C'sidir. Çelik tasarımında neler yapılabileceği adına çok şey görüyoruz o projede. Bir taşıyıcı sistem ve onun içinde taşınmış geniş açıklıklı sergi salonlarının ve binanın bir takım yaşayan organlarının nasıl ortaya çıkarıldığını gözlemleyebiliyorsunuz. Görünmeyen sistemleri, mekanik, elektrik, statik bütün o yaşayan organizmayı görüyorsunuz yapıda. Benim için bu alanda en değerli örneklerden bir tanesidir.

Binaa Mimarlık'ın ilk çelik yapı tasarımı hangi projeye gündeme geldi? Neleri sayabiliriz bu ofisten çıkan çelik yapılara bakmak istersek?

Burak PEKOĞLU: On seneden sonra, Türkiye'ye döndüğüm zaman buradaki bir hocam üniversitede proje dersi vermeme tavsiye etti ve Bilgi Üniversitesi'nde proje

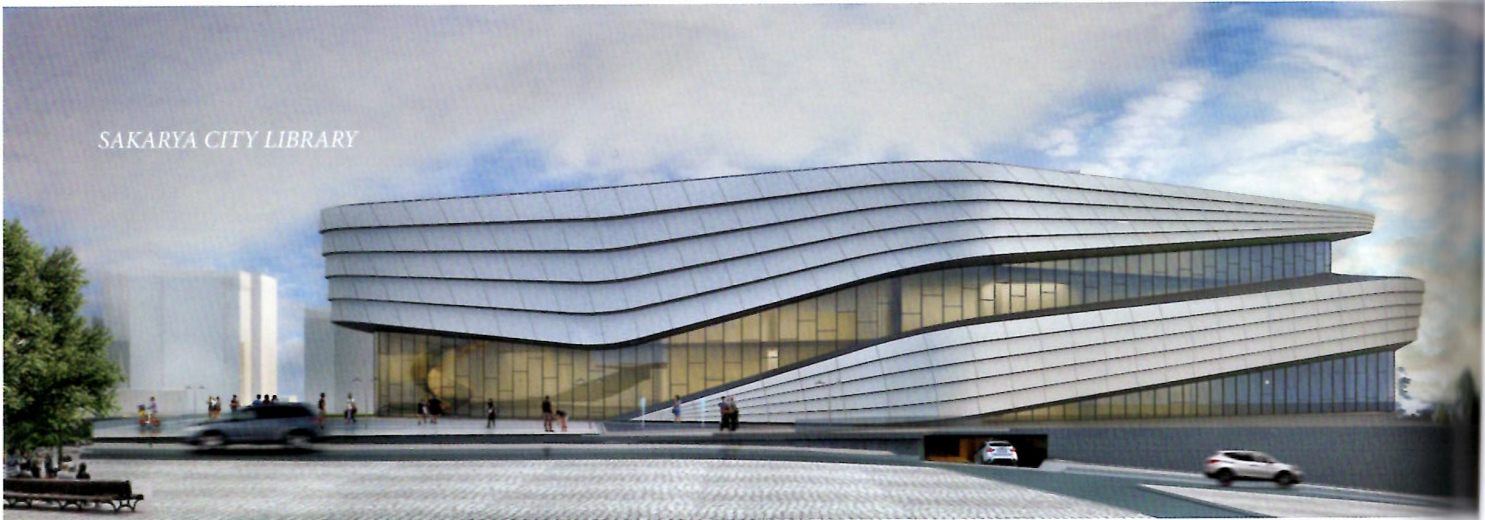
dersine girmeye başladım. Bir yandan da bir takım projeler almaya başladım. O sırada Bursa'da Argul Weave adlı projem devam ediyordu. Doğal taştan bir proje, çelik kullanmıştık taşıyıcı sistem olarak. O projede ciddi bir taş yükü vardı. Aslında bu proje öncesinde Türkiye'deki ilk çelik projem, Galeri NON ufak bir sanat galerisiydi. İstanbul Tophane'de 1980'lerden kalma bir yapının iç mekan düzenlemesi ve güçlendirilmesiydi ele aldığımız proje. Yapıyı çelik konstrüksiyonla güçlendirerek 4 katı birbirine bağlayan bir çelik merdiven uygulaması yapmıştım. İşveren daha yüksek bir tavan istiyordu. Mevcut yapıdaki katları kırıp çelik ile güçlendirip dört katı da bağlayan çelik bir merdivene astık. Merdivenleri de 4 mm kalınlığında levhaları bükerek oluşturduk. Sonraki yapısal çelik içeren projem Bursa'daki Argul Weave oldu. 200 Ton doğal taştan bir kabuk yapıyorduk, cephede ciddi

bir ağırlık vardı. İşveren bizden doğal taş istemişti, onun üzerine biz de örgü şeklinde üç boyutlu bir çelik karkas sistemi tasarladık. Taşları taşıtabilmek için 60 Ton taşıyıcı çelik bir karkas yaptık.

Yine çelik olarak Dudullu İmes'de yaptığımız ilginç bir projemiz daha oldu. Bir mobilya ve tasarım merkezinin cephesine çelikte bir tasarım çalıştık. O cephede de yaklaşık 110 Ton çelik kullandık. Boruları büküp akıllı sistemle ve çok iyi bir çelik mühendisi olan Burak Karsu ile beraber büyük bir artı değer kattık mevcut yapıya. Sakarya Hendek'te 2. Organize Sanayi Yönetim Binası projesini tamamladık. Burası aynı zamanda bölgenin en büyük organize sanayi bölgesi, buradaki yönetim binası uluslararası bir ödül aldı. Sanayiye temsil etmesi ve o bölgeye prestij kazandırması anlamında değerli bir proje oldu.

Sakarya Yönetim binasında bizim şansımız oradaki işveren ve 5 sanayicinin yer aldığı yönetim kuruluymuştu. Aralarında işveren temsilcisi olarak inşaat mühendisi Tunay Can, proje yönetimini yaparak mimari ekiple koordinasyonu sağlıyordu. Bu açıdan süreç bizim için çok sağlıklı ilerledi. Tunay Can, daha önce uluslararası projelerde çalışmış, tecrübeli ve sürece hakim olduğundan tüm detayları birlikte geliştirerek ilerledik.

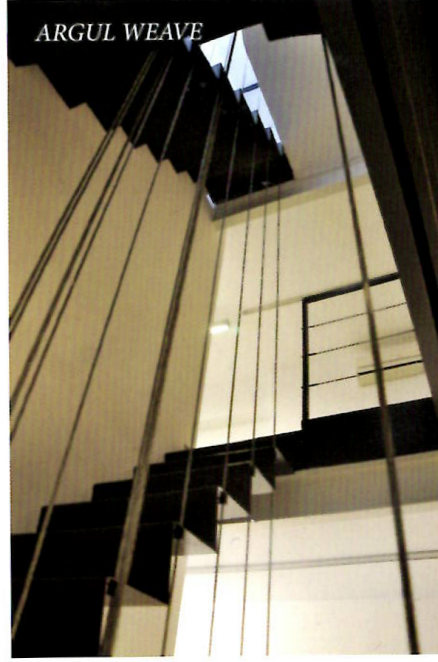
Kültür Bakanlığı ve Sakarya Belediyesi ile beraber çalıştığımız şehir kütüphanesi projesi var. Geçen sene ihaleye çıkılacaktı fakat ekonomik durumlardan dolayı gecikti. Bu projede de iç mekan ve cephede 270 Ton çelik işimiz var. Cephenin alüminyum levhaları taşıyan çelik karkas sistemden oluşan üç boyutlu bir tasarımı, hareketli bir kabuğu var. İç mekanda, girişte taşıyıcı çeliklere yukarıdan astığımız yere basmayan 60 Tonluk bir raf sistemini oluşturduk



Sakarya Belediyesi'yle beraber ilginç bir projemiz daha var. Orada mevcuttaki üst geçitler ve yoncaların korkuluk tasarımlarını geliştiriyoruz şu an. Sakaryadaki parka yaptığımız yaya köprüsünün strüktürünü de çelik kullanarak çözmeyi planlıyoruz.

Burada tasarım yapmakta zorlandığınız yanlar oldu mu? Sonuçta epey bir farklı sistem var sizin yurt dışında gördüğünüze kıyasla, neler demek istersiniz?

Burak PEKOĞLU: Benim aldığım eğitimde tasarımcı sadece bir yapıda çözüm yapmak değil bir yandan da toplumsal olarak bir takım problemlerin üzerine gidebilendi aynı zamanda. Ben de bunu hep bir paylaşım kültürü olarak gördüm. Problemleri nasıl pozitif anlamda çözebiliriz konusunu ele aldım. Bununla ilgili sektöre bir şey söylemek gerek, ne yazık ki işveren ne istediğini bilmiyor çoğunlukla, çok karmaşık yapılar var, kurumsal bir işveren de olsa özel sektör ya da bireysel de olsa durum bu ve buna karşılık ne yazık ki bizdeki o tasarım kültürü eksik. İşverenin tam olarak ne istediğini bilmemesi ve projelere gereken değeri vermemesi problem oluşturuyor. Bütün bu riskleri göz önüne alarak mücadele ediyoruz. Ortada bir savaş süreci var ve yaptığımız şeye inandığımız için de hep arkasında durmaya çalıştım. Fazladan bir fedakarlık yapmam gerektiği o anlamda. Şanslıydık karşımıza da bize inanan insanlar çıktı. Genç bir ekip olarak sıra dışı işler başarma şansımız oldu. 5 yıl içinde şu anda beş projenin uygulamasını tamamladık. Devam eden projelerimiz var. Bizim yaptığımız işi üç kategoriye ayırıyoruz. Birincisi, Türkiye'deki bahsettiğimiz



problemlere yönelik kırık çıkık operasyonu dediğim yarıda kalmış bir işi tamamlamak. Bu konuya da problemi nasıl çözebiliriz diye bakıyoruz. İkincisi, sıfırdan bir işverenle oturup konseptten uygulamaya kadar olan süreç. Bu daha nadir karşılaştığımız bir süreç ama olduğunda da hakkını verdiğimiz bir şey. Üçüncüsü ise donanım ve birikimimden kaynaklı danışmanlık konusu. Üç boyutlu modelleme ile yapıların detay ve uygulama modellerini doğrudan üretime yönelik oluşturabiliyoruz. Üretimden bir önceki adım diyebiliriz. Üretici, yayınladığımız modeli uyumlu olarak kendi modeline aktarabiliyor rahatlıkla. Bu konu proje

yönetimi, bütçe kontrolü ve optimizasyon anlamında yatırımı sağlıklı hale getirerek sürece değer katıyor.

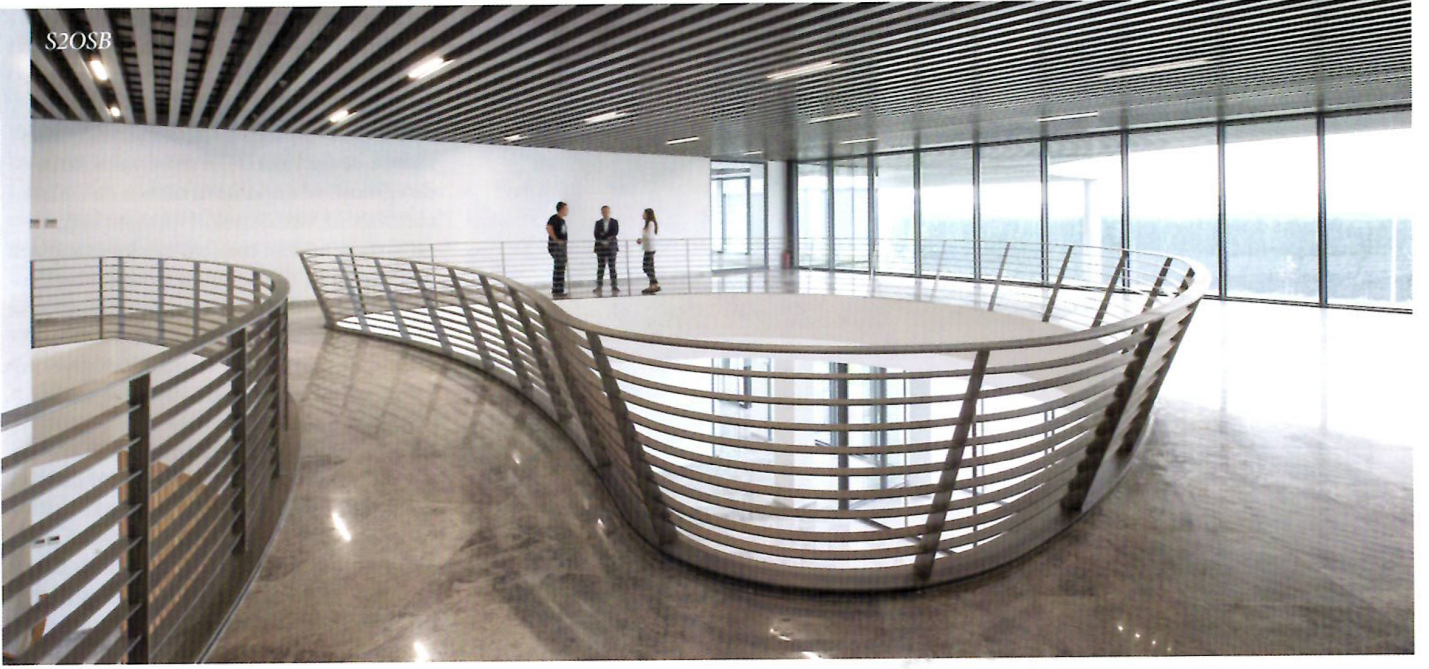
Bunca örnekten sonra sormak istersek size, çelik yapı alanında somut olarak ne görüyorsunuz Türkiye'de?

Burak PEKOĞLU: Türkiye'de çelik konusu tasarım anlamında az bilinen bir konu. Çeliğe hep merak duymuşumdur. Ön üretimli olması, yapının temiz detaylarla bitirilmesi önemsedim konular oldu. Türkiye'de biliyorsunuz daha çok kaynaklı imalat var, cıvatalı ve mekanik bağlantı pek tercih edilmiyor, yerinde çözüm var. Biraz bu ustalar kaldığı için ön kontrolsüz bir durum var. Buradan da şuna geleceğim, kültür olarak baktığımız zaman iyi bir tasarım çok pahalı bir tasarım değildir aslında iyi bir tasarım optimum tasarımdır. Doğru tasarımla, çelikle zaman ve hafiflik olarak birçok artı kazancınız olur. Bunun mühendisliğinin ve danışmanlığının yapılması lazım. Ama bizim ülkemizdeki sıkıntı şu; mimariye yapılan yatırımın dışında danışmanlığa bütçe ayrılmak istenmiyor. Genelde ne kadar bütçeden kısabiliriz diye bakıyoruz, iş uygulamaya gelince de sahada çözüm başlıyor. Müteahhit her şeyi çözerim diyor ve işveren daha sonra tekrar bir mimara proje yaptırıyor. Bu Türkiye'de yapı sektöründe gözlemlediğim bir durum. Doğru mimarla doğru işverenin buluşması, oradaki orkestranın doğru kurgulanması işin önemli bir püf noktası, bu da çok nadir oluşuyor. Bir mimar olarak bizler bir nevi orkestra şefiyiz. Süreç bir yatırımdan başlar, fizibilite oluşur, o işveren bir mimar ile çalışmak ister ve biz işverenle bir araya geliriz. Ondan sonraki



S2OSB





süreçte bir tasarım oluşur ve tasarımla beraber artık mühendis-müteahhit-uygulayıcı şeklinde birimlere dağılır. Orada da aktörler belirlenir, bu aktörlerin de mimarla beraber belirlenmesi çok önemlidir. Ama ne yazık ki bunu bu şekilde yapan işveren çok azdır. Eğer mimarın donanımı veya işverenin vizyonu eksikse bazen mimar geri planda bırakılır. Türkiye’de bu sistem organik bir yapıdan oluşur, dolayısıyla oradaki bireylerin insiyatifine kalmaktadır. Benim gözlemlediğim en büyük sorun bu oldu. Avrupada, Amerikada bu çok sistemattiktir. Tepede mimar vardır, tasarım ve uygulamaya kadar olan tüm süreç oradan dağılır ve proje üzerinden imalat yapılır. Bu sistematik yapıda hukuki yaptırımlar vardır, mimar sorumlu tutulur, mimar da kararlarını verirken bu sorumlulukla hareket eder. Ben de bu altyapı ve ahlaki bakış açısını Türkiye’de devam ettirmeye çalışıyorum ama zorluklarla da karşılaşılıyor. Bu işinizi sevmekle de alakalı, sevmezseniz yapamazsınız. İşinizi sevmeden yapılabilecek bir iş değil mimarlık, gerçekten devamlı hayatınıza entegre etmeniz gereken bir süreç. Mimar, sorumluluğunda olan projeyi çizerken doğru detaylarla o bölgenin gerçeklerine göre tasarımını oluşturur. Çinde ya da Amerikada proje tasarlıyor olsak çok farklı çizmemiz lazım. Türkiye’de de buranın koşullarına göre yapmamız lazım ya da başka bölgede tasarım yapıyorsak oradaki yerel bir mimarı dahil ederek onunla beraber çalışmak gerekir. Bu dil çok önemli ve bunu baştan oturtmak lazım. Eğer mimar yetersizse detayların değiştirilmesi de kaçınılmaz oluyor. Mimarların da kendisini

mesleki olarak sorgulaması lazım. Biz bu projeyi nerede yapıyoruz, hangi koşullarda yapıyoruz, o detayları bu sorunlara göre nasıl çözebilirizden başlamak gerekir. Ne yazık ki bu çok karşılaşılan başka bir durum, bazen mimar orkestradan kopartılabiliyor. Proje mimarın elinden alınıyor teşekkür ederiz diyorlar ya başka mimarla ya da mimar olmadan ilerlemeye çalışıyorlar. Sonra bir bakıyorsunuz, siz bir sene emek vermişsiniz ama uygulayıcı çizime bile bakmamış. Mühendislerle devamlı iletişim halinde olmaya önem veriyoruz, bu uyum Türkiye’de gerilerde kalıyor. İyi bir mühendis, mimarla uyumlu çalışabilen mühendistir. Çünkü bazen zorlayıcı detaylar çözmek istiyoruz bu anlamda sizi de toparlayan mühendistir. İyi bir mühendisle o proje daha sağlıklı ortaya çıkar ama ikisinde de soru işareti kalmamalı beraber hareket etmeli. Biz bütün projelerimizi statik proje ile çaktırdıktan sonra BIM ortamında modelin son halini güncel olarak oluşturarak statik projeyi de 3 boyutlu ortamda sağlamasını yapıyoruz. Bizim modellememizde her şey güncel bir şekilde defalarca kontrol edildikten sonra statik projesini yayınlatmaya izin veriyoruz ve o kontrolü sağladığımız için de mühendisin istemediği bir yer görülmesi çok minimize oluyor.

Siz ofisteki tasarım sürecini mi uzun tutuyorsunuz?

Burak PEKOĞLU: Tasarımlarımızda, tüm projeyi ofiste uygulamaya yönelik simüle ediyoruz. Üç boyutlu model üzerinde bütün riskleri minimize ediyoruz. Bizim için

oldukça yorucu bir süreç fakat bu uygulamadaki kontrolü sağlıyor. Ofiste tasarımlarımız sürerken, imalatçı ile de iletişim kurarak bir takım prensipleri belirliyoruz. Bu prensipler netleştikten sonra imalatla çok fazla değişiklik olmuyor. Açıkçası şöyle, biz on kişi ile görüşüyorsak belki üçüyle anlaşıyoruz, üçünden de birisiyle çok uyumlu oluyoruz. Her işi almıyoruz, orada da seçici olabilmek lazım, o konuda da gerekirse feragat ederim ama iş sağlıklı olsun duruşundayım. Bu konuda çok fazla kendimizden verdiğimiz oldu fakat günün sonunda vicdanen rahat ettik. Çünkü burası bir mutfak gibi aslında, işveren ile uyumlu çalışıldığı zaman her iki tarafında yüzü güler. Ben bunu böyle görüyorum, kalıcı bir iş yapıyorsunuz ve bu savaşı vermeniz lazım. Çiziminiz iki sene sonra açıldığında vicdanen işinizi tam yaptığınıza emin olursunuz. O anlamda kendi birikimimi tüm ekibe aktarmaya çalışıyorum. Mühendis, üretici, taşeron olsun aktarmaya çalıştığım konu bu. Oradaki bütün orkestrasyonda yaptığımız şeyi tüm ekiplere inandırmanız lazım. Mesela biz taşeronlarla ya çok iyi oluyoruz ya da çok kötü oluyoruz, arası yok. Bizi ya severler ya da hiç sevmezler ya da önce şikayet ederler sonra severler, enteresan bir kimya oluşuyor. Her iş yeni bir macera, ne yazık ki bu ülkede mimarlığın da ötesine çıkıp işe farklı açılardan bakabilmeniz lazım. İnsan ilişkileri, psikoloji, ekonomi, siyaset, esnaflık hepsini bir arada düşünmeniz ve gerektiğinde esnek olup mücadele edebilmemiz gerekir. Tasarım pratiğinin ötesinde bir de işin görünmeyen yüzü var ve bu



da işin yüzde yetmişini oluşturuyor. Siz karşınızdaki yatırımcıya neden bu projeyi yapmanız gerektiğini doğru bir şekilde anlattıysanız ve yapılan birtakım örneklerden giderseniz o kişi size daha çok güvenebilir. Biz şunu söylüyoruz; siz enerji ve bütçe ayırabilirsenez bu proje size bir değer katacaktır, vizyon olarak da geliştirecektir. İşin o görünmeyen tarafını da çok fazla düşünüyoruz, tartıyoruz ve ona göre bir tasarım süreci planlıyoruz. İkincisi yaptığımız tasarımlar kompleks gözükse bile yerel koşullarda üretim yöntemlerine adapte edilmiş oluyor. Zaten tasarım aşamasında o şekilde değerlendiriyoruz. Sürekli görüşmeler yapıyoruz, yeni bir üretim varsa o konuda araştırma yapıyoruz, üreticilerin sınırlarını zorluyoruz. Bir diğer konu, iyi bir mimar ve iyi bir işveren bir araya geldiği zaman yatırım olması gerekenden çok daha değerli ve prestijli hale gelebiliyor. İşin değer kısmı tasarım üzerinden hem inşaat maliyeti öngörebiliyor, kontrol edebiliyor

hem de uygulama bittikten sonra ortaya uzun vadede işleyecek binanın bakımı anlamından yaşayan bir bina ortaya çıkarmış oluyorsunuz. Bu anlamda da katma değeri yüksek, estetik ve fonksiyonu da kattığınız zaman kullanıcı açısından değerli oluyor. Çünkü benim için en önemli olan, bir projeyi yapmak değil o projeyi yaptıktan sonra o yapıdaki kullanıcının yüzünün gülmesi ve memnuniyeti. Bu aşama mimarın başarısının ölçüsüdür. Bunu Sakarya Hendek'te ödül aldığımız projede yaşadık. Projeyi hayata geçirdikten sonra her ziyaretimizde kullanıcı memnuniyetini gözlemliyoruz. Buradaki tecrübemizi diğer projelerimize de aktarabilmek için emek veriyoruz.

Çelik yapıların Türkiye'de orantısız olarak gerilerde kalmasının her mimara göre nedenleri farklı. Sizce nedendir bu geri kalmışlık, hangi sebep birinci sırada olabilir?

Burak PEKOĞLU: Temel kaynağı insana

yatırımın eksikliğinden başlıyor. Yatırımdan kastım şu, mesleki eğitimde mimar mühendis yetiştirmekten bahsetmiyorum. Şu anda meslek okulları anlamında, yani uygulamacı bir fabrikada çalışan ekiplerin sadece beyaz yaka değil mavi yakalılarında eğitilmiş ve donanımlı olması ile alakalı sorununuz var. Batıdaki işleyişin başarılı olmasının nedeni mesleki eğitim pratiğinin daha gelişmiş olmasından kaynaklı bir durum. Siz burada baktığınız zaman müteahhit dediğinizde bir soru işareti. Müteahhit olabilmek için çok bir donanıma ihtiyacınız yok, paranız olduğu zaman müteahhit diyebiliyorsunuz.

Bir takım ara işlerde yetişmiş eleman bulmak oldukça sıkıntılı oluyor, bu da dolayısıyla zincirleme olarak bize kadar yansıyor. Bunlardan da bizler sorumluyuz. Mimar okuldan çıkınca sahada "usta ile karşılaşıyorum" diyor, usta da "25 yıldır tecrübeliyim" diyor. Mimar ve usta hem bilgi hem üslup olarak sağlıklı iletişim kuramayınca bu sefer her iki taraf da işten soğuyor, dolayısıyla genelde bir insan yatırım eksikliği var. Bu konuda mesleki eğitime önem verilip sektörde donanımlı bireylerin yetişmesi ve bunun üzerine yatırım yapılması gerekmektedir.

Çelik konusunda da üretimini sektöre yeterince yayamıyoruz. Bilimsel donanım olmadığı zaman, çelik yerine genelde betonarme tercih ediliyor. Ön üretim ve prekast konusunda Ar-Ge yapılmadığı ve bütçe harcanmadığı için bu sefer süreç sadece sanayi üzerinden ilerliyor. Çünkü sanayiye geliştirmek için bir anlamda da insanları yetiştirmeniz lazım. İşleyecek ustanın, tasarlayacak mühendisin, çeliği projesine entegre edecek mimarın olması lazım, çeliği isteyecek yatırımcının ve devletin teşvik etmesi lazım, bunların hepsi zincirleme olarak ilişkisiz kalıyor. Dolayısıyla bu eksiklikler içinde bizler tasarım kültürü olarak da gelişemiyoruz. Halk da gelişmiyor ve tembelliğe gidiyoruz. Özgün tasarım anlamındaki çabalarda eksiklikler olduğunu düşünüyorum. Döndüğümden beri çabalarımla birtakım şeyleri oluşturmaya çalışıyorum, şanslıydık ki sektörde karşımıza değerli işler çıktı. Daha iyisini nasıl yapabiliriz diye sorguladık. Bu süreç biraz bilinç ve farkındalık ile alakalı. Toplumda elimizdeki potansiyelin farkına varamıyoruz. İnsan yatırım anlamında gerilerdeyiz. Konulara daha geçici olarak bakıyoruz, kalıcı olması için daha uzun vadede geri dönüşüm sağlayacak projelere yatırım yapmamız lazım. Bizde ne yazık ki ticari kaygıda hızlı geri dönüş almak var, yap-geç kafasındayız. Temel problem buradan başlıyor, uzun vadedeki yatırım

